

Jak wspomagać dziecko w wyborze zawodu i dalszej drogi kształcenia?

Wybór zawodu jest decyzją trudną i ryzykowną. Podejmowana jest w sytuacji, gdy młody człowiek decyduje o swojej przyszłości będąc w okresie dorastania, kształtowania się własnej tożsamości i w zmieniającym się świecie - rynkowej rzeczywistości. Młodzi ludzie znajdują się zatem w trudnej sytuacji, często korzystają z pomocy i sugestii innych osób. Badania naukowe wskazują, że właśnie rodzice są najważniejszymi doradcami swoich dzieci. To z Państwa opinią i wskazówkami młodzież najbardziej się liczy. Rola rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjno - zawodowej jest zatem ogromna.

Jak więc pomóc swojemu dziecku w planowaniu dalszej kariery szkolnej i zawodowej?

Co doradzić dziecku w tak skomplikowanej, szybko zmieniającej się rzeczywistości, jak ta, w której żyjemy? Do rozwiązania tego problemu trzeba podejść w sposób przemyślany. Najgorszym rozwiązaniem byłoby powiedzenie swojemu dziecku - „*zrób co chcesz, to twój wybór, to twoja przyszłość*”. Dlatego należy zrobić wszystko, aby jako rodzic - doradzać swojemu dziecku profesjonalnie. Rodzice jako doradcy mogą przyjmować trzy postawy: liberalną, dyrektywną i partnerską.

Rodzic dyrektywny – wychodzi z założenia, że z racji swojego wieku, wiedzy i doświadczenia wie najlepiej co będzie dobre dla jego dziecka. Sam wybiera szkołę i zawód, który w jego odczuciu zapewni przyszłość latorośli. Taka postawa niesie jednak za sobą duże niebezpieczeństwo, bowiem nie uwzględnia potrzeb, możliwości i zainteresowań dziecka. Często rodzic w takiej sytuacji próbuje zrealizować swoje niespełnione plany i zamierzenia, które niekoniecznie muszą odpowiadać dziecku. Efektem takiej decyzji może być w przyszłości niezadowolenie z obranej drogi zawodowej lub niepowodzenie w sprośowaniu wymaganiom stawianym przez szkołę. Dochodzi wówczas do sytuacji, kiedy młody człowiek zmienia szkołę lub w trakcie kariery zawodowej zmienia profesję.

Rodzic liberalny – to postawa wyrażająca przekonanie, że dziecko jest na tyle dojrzałe, że samo powinno wybrać szkołę i zawód, rodzic nie wtrąca się do decyzji, nie angażuje

w tę sytuację. Efekt jest taki, że młody człowiek czuje się osamotniony, zagubiony, często brakuje mu informacji, żeby samemu zdecydować, którą drogą dalej pójść. Podejmowanie decyzji, zwłaszcza ważnej życiowo wiąże się z ogromnym napięciem, często trudnym do wytrzymania. Czując to napięcie młody człowiek podejmuje jakakolwiek decyzję, często nie analizując i nie uwzględniając różnych przesłanek tylko dlatego, żeby obniżyć napięcie. Często są wówczas przypadkowe, nietrafione wybory, które skutkują zmianą szkoły, a czasem przerwaniem edukacji.

Rodzic partner – to rodzic, który towarzyszy swojemu dziecku w procesie decyzyjnym, ale nie narzuca swojej woli. Pomaga w zebraniu potrzebnych informacji, przeanalizowaniu sytuacji, korzystając ze swojej wiedzy i doświadczenia zwraca uwagę na różne aspekty sprawy. Najbardziej pożądaną dla dziecka przy planowaniu kariery zawodowej jest postawa partnerska, w której rodzic towarzyszy swojemu dziecku w podejmowaniu decyzji, ale nie narzuca swojego zdania. Dzięki takiemu wsparciu młody człowiek ma szansę podjąć optymalną ale też autonomiczną decyzję.

Zarówno postawa liberalna, która daje swobodę dziecku przy podejmowaniu decyzji, jak i dyrektywna, polegająca na narzucaniu woli rodzica, nie są odpowiednie..

Pojawia się zatem pytanie:

Jak być rodzicem partnerem?

Rodzic partner pomaga w zgromadzeniu istotnych informacji dotyczących rynku pracy, zawodów, w tym zawodów deficytowych i nadwyżkowych, szkół, a przede wszystkim pomaga dziecku poznać siebie i urealnić jego samoocenę. W sytuacji kiedy sam nie potrafi pomóc – korzysta z usług profesjonalnych doradców zawodowych, szuka wsparcia w różnych instytucjach oświatowych oraz związanych bezpośrednio z rynkiem pracy.

W czym rodzic może pomóc dziecku?

Przy planowaniu kariery rodzic powinien zwrócić uwagę na kształtujące dziecko czynniki wewnętrzne. Wspólnie z dzieckiem analizuje jego zainteresowania, zdolności, temperament, cechy charakteru, wartości, możliwości intelektualne. Warto także

uwzględnić jego stan zdrowia, czy nie ma przeciwwskazań do wykonywania wybranego przez dziecko zawodu.

Wskazówki dla rodziców:

- Zawsze wspieraj swoje dziecko – bądź jego powiernikiem zarówno w sukcesach i osiągnięciach jak i problemach oraz porażkach.
- Obserwuj swoje dziecko i umiejętnie motywuj je do pracy.
- Pozwól rozwijać swojemu dziecku jego pasje i zainteresowania. Pomóż mu wybrać dodatkowe zajęcia.
- Pomóż dziecku ocenić jego potencjał (jego osobiste zasoby na ścieżce kariery)- będą to m. in. zainteresowania, cechy charakteru, zdolności, umiejętności.
- Pamiętaj! Wszelkie wybory na drodze rozwoju zawodowego powinny być dokonywane samodzielnie przez Twoje dziecko. Pozwól mu realizować jego pragnienia i marzenia a nie Twoje wizje i ambicje.
- Pomóż poznać dziecku specyfikę zawodów i branż, które je interesują. Opowiedz mu (lub najlepiej pokaż) znane Ci stanowiska pracy, znajdź źródła informacji o zawodach, poszukaj informacji o rynku pracy.
- Zbierz z dzieckiem informacje o sieci szkół, typach i kierunkach kształcenia, o warunkach nauki oraz o treści realizowanego programu kształcenia.

W sytuacjach trudnych i niepewnych bądź w kontakcie z wychowawcą, doradcą zawodowym i psychologiem.